

30è Premi Protagonista Jove

Reis de la muntanya

Guia de lectura a càrrec de Júlia Baena

Fitxa

Autor: Daniel Hernández Chambers

Traducció: Martina García Serra

Lloc d'edició: Barcelona

Editorial: Edebé

ISBN: 978-84-683-7015-6

Resum

T'has preguntat mai si, quan les coses van malament, la gent treu el millor o el pitjor de si mateixa?

Imagina't que un virus mortífer elimina pràcticament tota la humanitat i que la civilització tal com la coneixem s'esfondra. Els únics supervivents són deu joves conflictius d'un centre de menors... Estan sols, gairebé sense menjar i el món exterior és una incògnita terrorífica.

Aquesta colla, forjada en la rebel·lia, ara s'ha d'organitzar per sobreviure. Podran deixar de banda les seves diferències, les seves baralles i els seus dimonis interns per fer front a una amenaça real? Trauran el pitjor de si mateixos o la necessitat els unirà més que mai?

Reis de la muntanya és una història de supervivència en la qual l'amistat es posa a prova, la traïció aguaita, la por s'instal·la i l'esperança s'obre pas. Si t'agraden les històries on els personatges han de treure forces d'on no n'hi ha per sobreviure, i on cada decisió pot significar la vida o la mort, aquest llibre és per a tu. Estàs preparat per veure de què són capaces les persones quan estan entre l'espasa i la paret?

Autor

Daniel Hernández Chambers (Tenerife, 1972), llicenciat en Literatura anglesa, és un escriptor de novel·les per al públic infantil i juvenil. Actualment, combina la creació literària pròpia amb la traducció. Ha estat premiat en diverses ocasions per les seves obres, i ha estat finalista del premi Gran Angular per *La ciudad gris* (2004) i *El enigma Rosenthal* (2007). L'any 2012 va guanyar el premi de literatura juvenil Everest amb l'obra *Un fragmento de noche en un frasco*, l'any 2016 el premi Ala Delta amb *El secreto de Enola*, l'any 2017 el premi Alandar amb *Miralejos*, i l'any 2024 el premi Edebé amb la novel·la *Reis de la muntanya*, entre altres guardons.

Alguns elements interessants de l'obra

Gènere

Reis de la muntanya és una distopia. La definició de la [Viquipèdia](#) ens indica:

«Una distopia o antiutopia és una utopia negativa on la realitat transcorre en termes oposats als d'una societat ideal, és a dir, vers una societat opressiva, totalitària o indesitjable. El terme va ser encunyat com a antònim d'*utopia* i s'usa principalment per fer referència a una societat fictícia (sovint situada en el futur) on les tendències socials es duen a extrems apocalíptics. Es tracta, en realitat, d'un subgènere dins de la ciència-ficció.

A diferència de les distopies clàssiques (per exemple, *1984*, *Fahrenheit 451* o *Un món feliç*), aquesta societat indesitjable és la que creen els mateixos protagonistes, sense un poder polític que els la imposi.

Se t'acudeixen més distopies que hagi llegit o vist?

Veu narrativa

La veu narrativa es correspon amb el narrador omniscient: és un tipus de narrador extern (no és cap dels personatges) que empra la tercera persona, i es caracteritza pel fet de conèixer els detalls de la història, fins i tot els pensaments i els sentiments dels personatges, així com els fets passats, presents i futurs. Ho podem comprovar al principi de la narració, on, a tall de pròleg, l'autor ja anticipa els fets i va donant pistes sobre el que passarà:

Pàgina 7

«La fi del món va començar poc abans de la mitjanit d'un dimecres, hora peninsular.»

Pàgina 38

«Si en Ramon hagués tingut ocasió d'escriure el seu informe posterior al viatge, hi hauria indicat que en Nando era probablement el membre del grup que més i millor havia evolucionat amb la convivència durant aquelles dues setmanes.»

Pàgina 223

«Al matí va caure la nevada més llarga i intensa d'aquell hivern. També seria l'última, però això ells no ho sabien. »

I en molts moments ens permet saber què pensen i senten els personatges:

Pàgina 112

«En certa manera, ells ja havien experimentat la solitud al llarg de les seves vides, però era una soledat molt diferent, produïda més aviat per la incomprensió dels altres, el seu instint potser mal interpretat de rebel·lia, la sensació de rebuig que havien vist en els ulls dels adults, la manca d'amor.»

Pàgina 114

«Ni en Luke ni en Nando parlaven, tots dos es trobaven immersos en una voràgine de pensaments sobre les probabilitats que s'obrien davant seu. Hi hauria gent viva, al poble, o tots els habitants en devien haver fugit amb la notícia de la pandèmia? O, pitjor, devien ser tots morts?»

Pàgina 133

«La seva timidesa i el rebuig es van combinar per fer que se sentís ferit.»

Pàgina 197

«D'una banda, se sentien traïts, i de l'altra, enrabiats.»

Estructura

L'obra s'estructura en un brevíssim pròleg i quatre parts, cadascuna de les quals té una funció molt clara a l'obra. Dins de cada part no trobem capítols, sinó que es divideix en parts curtes (2-4 planes) separades per tres asteriscos (***), que serveixen per canviar d'escena/personatges o marcar el pas del temps. Això, sumat a una abundant presència de diàlegs, que ajuden a entendre els personatges i la seva relació, i a unes descripcions breus que són utilitzades especialment per introduir els personatges, fa que la lectura sigui amena i amb bon ritme.

Primera part: Fi

En aquesta primera part, l'autor ens explica, per una banda, la pandèmia global desencadenant de la història, i per l'altra ens presenta gradualment els personatges amb una petita descripció de la seva personalitat i situació, així com dels motius pels quals van ser internats al centre de menors, però sense posar el focus de cada capítol o secció en un dels personatges. Potser si l'autor hagués presentat els onze personatges d'entrada (els deu nois i el monitor, en Ramon) hauria estat més difícil seguir el fil i identificar-los per separat; amb aquest recurs, sumat al fet que els noms dels diferents personatges ja han anat apareixent al llarg de l'inici de l'obra, l'autor facilita conèixer-los a cadascun amb més facilitat.

Segona part: Any I dels nens perduts

En aquesta segona part es desenvolupa el nus, dividit entre aquesta part i la tercera. Els nois comencen a organitzar-se per sobreviure i s'aprofundeix en les relacions entre els personatges.

Tercera part: Camí d'Ítaca

A la tercera part, alguns personatges decideixen anar al poble i el grup es comença a desintegrar davant la magnitud del desastre i les dificultats a què s'enfronten.

Quarta part: Principi

Es produeix l'escissió del grup i el desenllaç dramàtic de l'obra.

Títol de l'obra

Si t'hi fixes, a la pàgina 182 hi ha un diàleg on es fa menció al títol i al text de la coberta:

«Però si aquesta llei existeix, és com si el món fos nostre. El món i tot el que conté. Només quedem nosaltres. *Som els amos del món, els reis.* —Va fer una pausa—. Però no hi podem accedir, tot és nostre, però no podem agafar res. Estem tancats en una presó d'aire i arbres.»

Àmbit geogràfic i cronològic

No es concreta en cap moment on se situa l'acció, però potser et pots aventurar a fer una proposta a partir d'un comentari de la pàgina 112 sobre la ciutat d'on ve el grup:

«Als carrers d'una ciutat amb diversos centenars de milers d'habitants.»

Es diu també que des de la ciutat es veien les muntanyes nevades a l'hivern, quines podrien ser?

Pel que fa a l'època, tampoc es comenta, però la presència dels mòbils ja ens indica que és contemporània.

Els personatges

La trama se centra en els deu joves de forma força equilibrada, així que és difícil dir que hi ha personatges principals i secundaris: tot el grup és protagonista.

Es parteix d'uns personatges que tenen un bagatge personal complex, amb un historial delictiu del centre de menors. Tot i així, no tots evolucionen igual al llarg de la novel·la, ni són descrits de la mateixa manera per l'autor. El personatge d'en Ramon, el monitor, difereix de la resta, no només per l'edat i el rol, sinó perquè és la persona que cohesiona el grup: la seva desaparició marca l'inici del conflicte real. Un dels punts forts de la novel·la, en absència d'altres recursos literaris per atrapar el lector com el *cliffhanger*, és precisament la construcció dels personatges, realistes en la seva humanitat, i la seva relació entre ells, així com els límits de l'ésser humà quan lluita per la supervivència i el debat entre l'individualisme i el treball en equip.

Temes

Els temes que explora l'obra són clàssics en una distopia:

- La condició humana i les decisions que prenem en situacions límit
- Les relacions entre grups socials o persones en un escenari fictici
- Individualisme / Col·lectivisme
- La supervivència de l'espècie humana
- La relació de l'ésser humà amb la natura i l'entorn

I en el cas d'aquesta obra, en podem afegir alguns altres:

- La soledat i la por
- El sentiment de pertinença al grup
- L'empatia
- La vulnerabilitat dels joves en entorns desfavorits o sense suport emocional
- Les aliances i les traïcions
- Els prejudicis

Possibles propostes per a una presentació suggerent de l'obra i la seva mediació:

ABANS

- Què et suggereix el títol del llibre? I la frase a la part inferior de la coberta, «D'una presó d'aire i arbres»?
- Quines sensacions et transmet la coberta?
- Tens nocions de supervivència en un entorn natural?
- Saps què és un centre de menors? Coneixes algú que hagi estat en cap?

DURANT

- Pots anar traçant un mapa amb les diferents ubicacions?

DESPRÉS

- L'obra t'ha recordat algun altre llibre, pel·lícula o sèrie?

A la novel·la hi ha moltes referències, no només literàries, sinó relacionades amb la vida real. Per exemple, la pandèmia de la Covid-19 o altres amenaces globals arran de les quals pocs individus es queden sols poden haver estat un punt de partida per a l'autor, com succeeix en moltes distopies: el *Mecanoscrit del segon origen* (Manuel de Pedrolo), *Gossos salvatges* (Georgina Dalmau), *Soc llegenda* (Richard Matheson) o *El llibre blau de Nebo* (Manon Steffan Ros) en serien alguns exemples. Pel que fa a les sèries o videojocs, podem trobar similituds amb *The last of us*, *Silo* o *Fallout*.

Un altre tema que tracta l'obra és la supervivència i organització de grups d'infants o joves sense adults i els dilemes que això provoca: *El senyor de les mosques* (William Golding) o la sèrie de còmics *Solos* (Fabien Vehlmann i Bruno Gazzotti) tenen un plantejament similar. Una mica més enllà es troben altres referències, com per exemple al títol de la segona part, que pot fer al·lusió als Nens perduts de *Peter Pan* (James Matthew Barrie), o al títol de la tercera, *Camí a Ítaca*, que duu el mateix nom que un poema de Konstandinos Kavafis.

- Afegeix un capítol addicional: Com hauria estat si al final del llibre s'haguessin trobat amb més supervivents?
- Si treballassis en un centre de menors, quines accions emprendries per millorar la relació dels joves interns amb la societat? En Ramon indica que les sortides en grup a la muntanya uneixen els joves. On els hauries portat tu i quines activitats hauries fet? Pensa en les coses que hagis fet amb amics i que us hagin unit.
- Si haguessis de fer un titular de diari sobre la catàstrofe global, com seria? A l'obra en mencionen un parell: *Londres és una tomba* i *God bless us all*. Fes una coberta de diari amb el titular utilitzant algun programa gratuït de disseny (com Canva o Genially).
- Pensa si títol i coberta encaixen amb el contingut. Trobes convenient que es representi un cervol? Proposa un títol alternatiu i busca a les bases de dades Unsplash o Pexels una imatge de coberta que pensis que representa bé el contingut.
- Creus que si haguessin tingut més habilitats de supervivència els fets no s'haurien desenvolupat de la mateixa manera? Informa't sobre alguna habilitat de supervivència que t'interessi i que creguis que haurien necessitat. Si llegeixes el llibre en grup, podeu fer un document recopilatori amb aquests coneixements: el llibre que hauria salvat la vida dels protagonistes!
- Tria un màxim de set objectes que creus que haurien necessitat per sobreviure i fes un *knolling*. Si llegeixes el llibre en grup, explica'l als teus companys i fixe-u-vos quins objectes són coincidents i quins no.

Preguntes especials

— T'esperaves el desenllaç? Per tu, quan comença realment? Estàs d'acord amb el que diu en Yasser (pàgina 220)?

«—Us ho diré jo: o ataquem, o ens atacaran ells.»

— ¿Què opines del que pensa l'Àlícia cap al final del llibre sobre la mort de la Paula (pàgina 224)?

«No l'havia afectat, i no entenia per què. Es va preguntar com era possible, allò. Què els havia passat perquè la mort d'una companya amb prou feines els afectés?»

— T'hauria agradat que cada capítol estigués narrat per un dels personatges, en primera persona? O que tot el llibre hagués estat narrat per un sol personatge? Quin hauria de ser, al teu parer?

— Creus que hi ha algun personatge que està menys desenvolupat que els altres i t'hauria agradat saber-ne més?

— Les relacions entre els personatges t'han resultat creïbles?

— Hi ha personatges que s'emparellen. T'hauria agradat més el desenvolupament de les relacions amoroses entre en Luke i la Saray i en Germán i l'Àlícia? I entre en Nando i l'Eva? Hauries emparellat diferents personatges? Hauria estat sempre entre nois i noies o et sembla que hi podria haver alguna parella LGB?

— La narració se t'ha fet lenta en algun punt? I el desenllaç, t'ha semblat ràpid o lent?

— T'identifiques amb algun personatge? Quins creus que evolucionen més al llarg de l'obra, tant de forma positiva com negativa? N'hauries salvat algun altre?

— Què hauries fet tu per sobreviure en la mateixa situació? Quines decisions preses pels personatges et semblen intel·ligents i quines no?

— Trobes paral·lelismes amb el món real? Aïllament, convivència, pandèmies...

— Creus que els personatges femenins es comporten d'una manera diferent dels masculins? Hauries canviat alguna cosa del llibre en aquest sentit?

— A part dels temes mencionats, diries que se'n tracta algun més?

— Recomanaries el llibre? A qui i per què?